

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av arbetet med att främja
ett positivt skolklimat vid Hillerstorpskolan i Gnosjö
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Hillerstorpsskolan F-6. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska arbetet med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel, med fokus på årskurserna 4–6. Detta omfattar hur rektorn arbetar strategiskt för att främja ett positivt skolklimat och hur lärare och annan skolpersonal arbetar med att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bil. 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Hillerstorpsskolan F-6 i följande utsträckning:

Rektorns strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Rektorn arbetar i hög utsträckning för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan skolpersonal behöver arbeta medvetet med att utforma raster och aktiviteter som främjar positiva relationer och socialt samspel mellan elever och mellan elever och personal.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **23 november 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2026:427) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Rektors strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas hur rektorn arbetar för att det ska finnas ett gemensamt arbete på skolövergripande nivå för att främja ett positivt skolklimat. Detta inkluderar även hur rektorn arbetar och tar ansvar för att lärare och annan personal på skolan utvecklar och förhåller sig till de gemensamma förhållningssätten.

Området inbegriper även att lärare och annan personal ska få vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt så att de kan omsätta dessa och verka för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn arbetar i flera delar strategiskt för att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområde finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare, annan personal och elever, observationer samt inkommen dokumentation.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn tar aktivt ansvar för att, genom ett strategiskt arbete, skapa ett positivt skolklimat. Rektorn arbetar målmedvetet och långsiktigt med fokus på att elever ska trivas och vara trygga. En central del i det främjande arbetet är skolans relationsskapande arbete som rektorn förvaltar och utvecklar. Skolans värdegrundsarbete utgår bland annat från en arbetsmetod med schemalagda lektioner kring ledorden kamratskap, respekt, ansvar och miljö. Arbetet med ledorden är även ett led i att förverkliga skolans vision: *På våra skolor möter vi varandras blickar, känner oss trygga och visar varandra respekt*. Arbetsmetoden kompletteras med skolans plan mot kränkning och diskriminering samt ett förväntansdokument som i vissa delar tydliggör gemensamma

förhållningssätt och förväntningar på elever och personal. Rektorn har vidare skapat ett rastvaktsschema för att det alltid ska finnas personal på skolgården och i matsalen. På rasterna anordnas några dagar i veckan rastaktiviteter, även om dessa främst är riktade mot lågstadiet, vilket rektorn vill utveckla för att skapa meningsfulla raster och därmed få elever att vilja vara ute på rasterna. Det finns dessutom läsraster som en personal med biblioteksansvar håller i. Rektorn arbetar aktivt för att möjliggöra för elever i årskurs 6 att få ta del av uppehållsrummet som nu enbart används av högstadiet. I matsalen sitter eleverna på bestämda platser tillsammans med sina lärare eller med skolstödjare. Skolstödjarna rör sig även ibland ute på rasterna och följer med på utflykter. Rektorn har härutöver satt ihop ett trygghetsteam med utsedda så kallade trygghetspersoner, som ska arbeta relationsskapande. Dessa har avsatt tid i sina scheman, till exempel för att de varje morgon ska gå runt på skolgården och se att alla elever mår bra och kommer in till sina lektioner samt röra sig på skolgården på raster för att öka vuxennärvaron. Dessa personer har även ett nära samarbete med lärare och elever. De kan exempelvis ha samtal med oroliga elever. De har vidare ett nära samarbete med vårdnadshavare.

Rektorn tar i huvudsak ett aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt. Rektorn har skapat återkommande forum för diskussion kring bland annat trygghet och trivsel. Elevhälsoteamet träffar till exempel regelbundet arbetslaget för 4–6 för samtal kring bland annat tryggheten och trivseln i de olika klasserna, och personalen träffas också kontinuerligt för diskussion kring exempelvis skolklimatet utifrån ett F-6-perspektiv. Samtal kring trygghet och trivsel sker även vid månadsuppföljningar då personalen utgår ifrån hur de arbetar idag, vad de behöver arbeta vidare med, vad som fungerar och vad som bör förändras. Vidare diskuterar personalen skolklimatet vid avstämningar och vid klassanalyser en gång per termin och i samband med att trygghetsenkäterna genomförs. Härutöver samtalar personal från förskoleklass till årskurs 9 skolans förhållningssätt och ledord på konferenser och studiedagar. Rektorn följer vidare upp skolklimatet i samband med skolans systematiska kvalitetsarbete där trygghet och trivsel är en fast punkt. Underlag till rektorns uppföljning är enkätresultat, det som elever lyfter vid elevråd och vid så kallade elevintervjuer eller det som kommer upp på olika möten och konferenser. Utifrån uppföljningen undersöker rektorn möjligheter till förbättringar som att sätta in duschkabiner i omklädningsrummen, utveckla rastaktiviteterna eller skapa ett rastschema med zoner för vuxennärvaro så hela skolområdet täcks in, vilket dock ännu inte är på plats.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal får vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat. Skolpersonalen har exempelvis haft en digital föreläsning kopplat till skolans värdegrundsarbete. Lärarna får vidare stöd av trygghetsteamet som ger tips på filmer att visa för eleverna och det finns även stöd i form av en så kallad verktygslåda kopplat till bemötandet av elever. Denna innehåller bland annat tips kring hur personalen kan bemöta elever som hamnar i affekt. Nyanställda på skolan får härutöver vägledning av en erfaren handledare och stöd genom en introduktion kring bland annat skolans förhållningssätt av rektorn.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas lärares och annan skolpersonals arbete med att eleverna ska trivas och vara trygga i skolmiljön, under hela skoldagen. Det innefattar hur lärare och personal arbetar relationsfrämjande och i sitt ledarskap agerar tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande. Området inkluderar även hur personalen arbetar för att eleverna ska involveras så att de ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad ett positivt skolklimat innebär. Härtill granskas om det sker ett arbete, med gemensamma arbetssätt och aktiviteter, som utvecklar skolklimatet.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare, annan personal och elever, observationer av skolmiljön samt inkommen dokumentation.

Ledarskap och relationsarbete

Flertalet av lärarna och övrig skolpersonal utövar ett i huvudsak tydligt och samtidigt varmt och stöttande ledarskap i att främja ett positivt skolklimat. Personalen har överlag ett relationellt förhållningssätt och en balans mellan att visa omtanke och att markera när någon elev inte förhåller sig till skolans regler, även om personalens personliga gränser till viss del kan variera. Personalen ser alla elever som allas, är noga med att hälsa på alla, tilltalar dem med namn och intresserar sig för deras aktiviteter och

intressen samt arbetar aktivt med att bygga relationer. Lärare och annan skolpersonal har även en levande diskussion kring begreppet *ramar och kramar* för att kunna skapa trygghet för eleverna genom att kombinera tydlighet med vänlighet.

Det finns på skolan flera strategier och arbetsätt för hur eleverna ska involveras i att skapa ett positivt skolklimat. Lärarna har regelbundet värdegrundslektioner med eleverna kring skolans ledord, kamratskap, respekt, ansvar och miljö. De använder sig bland annat av ett gemensamt material och arbetar utifrån sentensen *Säg hej, säg till och säg ifrån*. På värdegrundslektionerna samtalar de även med eleverna om språkbruk och konfliktlösning. Det finns vidare en kamratstödjare i varje klass som ska vara goda kompisar och några som andra kan se upp till och lita på. Skolans trygghetspersoner träffar regelbundet dessa elever i syfte att involvera dem i skolans trygghetsarbete. På skolan finns dessutom ett aktivt elevråd som träffas regelbundet och som bland annat tagit ansvar för att främja trivseln på skolan genom att be föräldraföreningen att bjuda på fika första skoldagen. Eleverna i elevrådet är även delaktiga i att planera vissa aktiviteter. Det finns trots detta elever på skolan som inte upplever att de fullt ut kan vara sig själva utifrån könsnormer. Det finns även problem med rasistiska tendenser i närsamhället och på högstadiet som smittar av sig på mellanstadiet. Av den anledningen finns dessa aspekter med när lärarna arbetar tillsammans med eleverna kring skolans ledord.

Lärare och annan skolpersonal är väl förtrogna med skolans gemensamma förhållningssätt, men arbetar i vissa delar inte medvetet utifrån dessa. Personalen har i sitt arbete fokus på att bygga relationer och på att förmedla värdet av respekt för andra människor. De agerar även vid konflikter och hård jargong och bemöter eleverna likvärdigt. Vidare har de vissa gemensamma arbetsätt, till exempel rastkort för att få i gång samtal under rasterna. Vidare finns vissa skolövergripande aktiviteter för att stärka gemenskapen på skolan. Trygghetsgruppen, tillsammans med elever i åk 9, anordnar exempelvis en gemenskapsdag för årskurs F till 9 och det finns även en fadderverksamhet på skolan även om den i dagsläget inte är uppstyrd utan beroende av respektive lärares engagemang. Dessutom genomförs en vandring, ett skollopp och julpyssel för alla klasser samt ett antal utklädningsdagar för respektive årskurs. Samtidigt råder viss otydlighet i personalens agerande kring vilka regler som gäller på rasterna. Många elever befinner sig inomhus i korridorer eller kapprum medan personalen befinner sig utomhus. Samtidigt agerar inte personalen så att eleverna kommer ut på skolgården, trots att personalen är medveten om problematiken. Det saknas även organiserade och meningsfulla rastaktiviteter för alla elever, bortsett från vissa läsaktiviteter, då rastaktiviteterna främst är riktade mot lågstadiet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan skolpersonal behöver arbeta medvetet med att utforma raster och aktiviteter som främjar positiva relationer och socialt samspel mellan elever och mellan elever och personal.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare och skolpersonal i vissa delar inte arbetar medvetet utifrån ett gemensamt förhållningssätt, i syfte att främja ett positivt skolklimat. Visserligen har personalen ett relationellt förhållningsätt gentemot eleverna, men de genomför i varierande omfattning relationsfrämjande aktiviteter på rasterna tillsammans med eleverna. Att skapa meningsfulla rastsituationer och även främja elevers sociala samspel är centralt för att skapa ett tryggt och inkluderande skolklimat. Genom att arbeta medvetet med att främja ett positivt skolklimat under hela skoldagen genom att bland annat främja hög närvaro av vuxna som är synliga, närvarande och engagerade i eleverna och deras aktiviteter på rasterna, ökar förutsättningarna att såväl skapa positiva relationer och socialt samspel som att förebygga och ingripa vid eventuella kränkningar. Därmed skapas förutsättningar för att elever ska kunna utvecklas, må bra och nå kunskapsmålen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att personalen utvecklar arbetssätt för att dels uppmärksamma vad elever gör på rasterna, dels se till att de får ta del av meningsfulla aktiviteter under denna tid och främja goda relationer mellan eleverna och mellan elever och lärare. I arbetet med att utveckla rastaktiviteter som känns meningsfulla för eleverna kan med fördel elevrådet ta en aktiv roll.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Cecilia Halldén

Föredragande
Signerat av: Cecilia Halldén

I handläggningen av ärendet har även Maria Lindersson deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800)

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att i denna lag avses med

- **undervisning:** processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden, och

- **utbildning:** verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 3 § 1 st. skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Enligt förarbetena till skollagen främjas trygghet, liksom studiero, av tillitsfulla relationer, samsyn bland personalen, ett systematiskt arbete och en hög delaktighet av eleverna. Det är viktigt att arbetet för trygghet sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt samt att det inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det förebyggande arbetet omfattar ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska prägla utbildningen, bland annat alla människors lika värde och respekt för

andra människors egenvärde samt jämställdhet (prop. 2021/22:160 s. 41 och 229).

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, förståelse och medmänsklighet) framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Dessutom ska eleven enligt grundskolans läroplan ((Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, god miljö för utveckling och lärande) möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling och även om personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet har skolan en viktig roll. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Verksamheten ska präglas av omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling.

Vidare framgår det av läroplanen (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs i 30 skolor runt om i landet med inriktning på årskurserna 4–6, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Hillerstorpsskolan F-6 ingår i granskningen. Skolinspektionen besökte Hillerstorpsskolan F-6 den 31 mars med efterföljande digital intervju med rektorn den 14 april. Besöket genomfördes av utredarna Cecilia Halldén och Maria Lindersson.

Hillerstorpsskolan F –6 är en kommunal skola i Gnosjö kommun som delar lokaler och skolgård med Hillerstorpsskolan 7–9 och fritidshemmet. I årskurs 4 till 6 går 100 elever fördelade på fem klasser.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- 60 minuter observationer i skolmiljön
- två gruppintervjuer med elever
- två gruppintervjuer med lärare och annan skolpersonal
- en intervju med rektor
- dokument som begärts in från huvudmannen
- officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten/huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras höstterminen 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens huvudsakliga fokus riktar in sig mot arbetet för ett positivt skolklimat under skoldagen och på årskurserna 4–6. Ett positivt skolklimat innefattar bland annat positiva, omtänksamma och stöttande relationer mellan elever och mellan skolpersonal och elever. Detta för att eleverna ska uppleva skola som en trygg, säker och respektfull plats, samt att eleverna uppskattar och känner en samhörighet med skolan. I granskningen är fokus på skolornas främjande arbete. Det främjande arbetet hänger dock så nära ihop med det förebyggande att de är svåra att skilja åt. Med skolklimat avses utbildningen i sin helhet, det vill säga allt som sker under skoldagen inom verksamheten. Arbetet behöver inkludera hela skolan med både de faktiska platser som finns i skolmiljön och alla individer på skolan, som rektor och all skolpersonal. Det huvudsakliga fokuset i granskningen riktas mot hur man arbetar med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel utanför undervisningstiden och inte specifikt i skolämnen under skoldagen. Hur lärare och annan skolpersonal arbetar med klasserna, elevgrupper och klassklimat är ändå en så pass central del i skolornas arbete för att skapa trivsel och trygghet att det inte går att avgränsa bort helt. Även elevers perspektiv, hur elever involveras i relationsarbetet och hur de stärks i sin förmåga att verka för ett positivt skolklimat är en del av granskningen.

Granskningen syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet. Skolans arbete granskas i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- 1. I vilken utsträckning arbetar lärare och annan skolpersonal med att främja ett positivt skolklimat?*
- 2. I vilken utsträckning arbetar rektorn strategiskt för att främja ett positivt skolklimat?*

Kvalitetskriterier

Ledarskap och relationsarbete

Lärare och annan skolpersonal utövar ett tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer under skoldagen; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Arbetet präglas av att det finns tydliga strategier och arbetssätt för hur eleverna ska involveras.

Lärare och annan skolpersonal är väl förtrogna med skolans gemensamma förhållningssätt och arbetar medvetet utifrån dessa för att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn ansvarar för att, genom ett strategiskt arbete, skapa ett positivt skolklimat där hela skolan involveras.

Rektorn tar aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal ges vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.